

«مُضیف» از غبار فراموشی تا تولد دوباره

در پهنه دشت‌های جنوب، جایی که نی و بوریا از قلب تالاب بین‌المللی «هورالعظیم» و «هورالهویه» قد می‌کشند، سازه‌ای بنا می‌شود که بیش از آنکه یک ساختمان باشد، یک فرهنگ است.

«مُضیف» واژه‌ای که از ضیافت می‌آید و ریشه در سخاوت مردمی از دوره «سومری‌ها» تا به امروز دارد که خانه‌شان را از بندبندی‌نی‌های هور می‌یافتند.

نکته کلیدی در ساخت این بنا، انتخاب هوشمندانه مصالح است؛ معماران بومی تنها از نی تالاب‌های آب شیرین برای تهیه مُضیف استفاده می‌کنند؛ چرا که این نی‌ها انعطاف و ماندگاری لازم را برای خلق آن قوس‌های باشکوه دارند، اما نی‌های تالاب شور شادگان برای چنین معماری مناسب نیست. مُضیف، تنها بنای جهان است که «در» ندارد؛ معماری نجیبی که امروزه رو به قیله ساخته می‌شود (اگرچه پیش از اسلام رو به مسیرهای پرترد بنا می‌شد) تا آغوشش همیشه و تحت هر شرایطی به روی میهمان باز باشد. به گزارش ایرنا، سال‌ها بود که مُضیف در خوزستان به خاطره‌ها پیوسته بود. آخرین بازماندگان این سازه‌های باشکوه در شعله‌های هشت سال دفاع مقدس سوختند و از میان رفتند. تا ۲۲ سال پیش، تنها یک مُضیف در شادگان باقی مانده بود و این هنر اصیل در آستانه انقراض قرار داشت، اما ورق زمانی برگشت که در سال ۱۳۸۴، فرزندان «شیخ حیدری» در روستای پردیه سوسنگرد، تصمیمی بزرگ گرفتند. آن‌ها برای پدرشان که بزرگ قبیله بود، مُضیفی بنا کردند تا مکانی برای رتق و فتق امور قوم و میهمان‌نوازی باشد.

■ غفلت از مُضیف

متأسفانه در حالی که ما درگیر احیای مُضیف در سطح محلی بودیم، کشور عراق از این فرصت استفاده و فن ساخت مُضیف و سازه‌های نابین را در یونسکو به نام خود ثبت جهانی کرد.

امروز این میراث کهن در شناسنامه بین‌المللی با نام عراق شناخته می‌شود و ایران با وجود ریشه‌های عمیقش در هورالعظیم، هنوز سهمی از این ثبت جهانی ندارد. اگرچه عراق در ثبت جهانی مُضیف پیشدستی کرد، اما علیرضا ایزدی (مدیر کل دفتر ثبت آثار میراث معنوی کشور) تأکید می‌کند طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی، ثبت یک اثر توسط یک کشور مانع حضور کشور دیگر نیست.

مذاکرات با طرف عراقی انجام شده و پرونده الحاق ایران در حال تکمیل است. ان‌شاءالله سال آینده، جهان شاهد ثبت «دانش ساخت مُضیف» به عنوان میراثی مشترک میان ایران و عراق خواهد بود تا حق پیرمردانی که با دستان پینه بسته این سنت را حفظ کردند، در ابعاد جهانی ادا شود.

■ حرمتی که باید حفظ کرد

«علی حیدری» معلم دغدغه‌مند سوسنگردی که حالا خود یکی از پیشگامان گردشگری استان است، داستان چگونگی ساخت نخستین مُضیف را این گونه روایت می‌کند: «مُضیف قدم هر میهمانی را گرمای می‌دارد. در فرهنگ مُضیف، غریبه و آشنا ندارد؛ میهمان غریبه تا سه روز می‌تواند در مُضیف استراحت کند و تا پیش از اتمام این سه روز هیچ کس از او نام و نشانی نمی‌پرسد». حیدری با بیان اینکه مُضیف ریشه‌اش به تمدن سومر گره خورده است، می‌افزاید: «نخستین مُضیف راد در سال ۱۳۸۴ در روستای پردیه برپا کردیم.

آن زمان اگر در اینترنت واژه مُضیف را جست‌وجو می‌کردید، موتورهای جست‌وجو به اشتباه شما را به سمت تصاویر میهمانداران هواپیمای می‌بردند! هیچ کس شناختی از این سازه نداشت، اما امروز به همت فعالان و خبرنگاران، بیش از ۱۰۰ مُضیف فعال در سراسر کشور داریم». حیدری با تأکید بر کلمه «حرمت» می‌گوید: «قداست مُضیف به حرمت میهمانی است که در آن می‌گذارند؛ مُضیف حرمت دارد و این بزرگ‌ترین میراثی است که باید به نسل‌های بعد منتقل کنیم».

بخش زیادی از مواد اولیه این صنعت به ارز و واردات وابسته است

تن رنجور صنعت تن ماهی از مشکلات تولید در منطقه چابهار

رضا ظلیی | شاید شما هم جزو آن دسته از افرادی باشید که تاکنون از کنسرو تن ماهی به عنوان یک غذای آماده استفاده کرده و طعم آن را چشیده باشید، اما همین به اصطلاح غذای آماده این روزها از همان مرحله اول که صیادی باشد تا بسته‌بندی و توزیع با مشکلات متعددی مواجه است. به طوری که فعالان این عرصه که اغلب در استان‌های جنوبی کشور نظیر هرمزگان و سیستان و بلوچستان فعالیت دارند گلایه‌های زیادی راجع‌طرح می‌کنند. یکی از این افراد می‌گوید: مرحله اول زنجیره تأمین این صنعت شامل صیادی و صید ماهی بوده و تمامی قیمت‌ها در این بخش بر اساس نرخ روز بازار است و هیچ قیمت دستوری رانمی‌پذیرد. قیمت ماهی طی چند ماه اخیر روند صعودی ۴۰ تا ۵۰ درصدی داشته است.

یک کارخانه‌دار دیگر نیز از افزایش قیمت مواد اولیه و دشواری تأمین آن‌ها با توجه به اینکه مواد اولیه وارداتی مانند ورق، قوطی و حتی بخشی از ماهی مورد استفاده برای تولید کنسرو ماهی تن با نرخ دلار مرتبط است ابراز گلایه کرده و تصریح می‌کند: این در حالی است که نرخ محصول نهایی به ریال بوده و به هیچ وجه متناسب با افزایش قیمت‌های تولید رشد نداشته است. در چنین شرایطی تولیدکنندگان برای تأمین منابع مالی در مُضیفه بوده و با کمبود سرمایه در گردش مواجه هستند و بخش اندکی از منابع مالی خود را از طریق تسهیلات بانکی تأمین می‌کنند. با این حال به دلیل اینکه بانک‌ها تضمین‌های سنگینی برای ارائه وام مطالبه می‌کنند، شرایط گرفتن وام به قدری زمانبر و پیچیده می‌شود که در نهایت تولیدکنندگان از دریافت تسهیلات انصراف می‌دهند.

در دنیا بسته‌بندی کنسرو تن ماهی به چند روش انجام می‌شود که شامل قوطی فلزی، شیشه و بسته‌بندی پوچ سرپرست سازمان جهاد کشاورزی مازندران از صادرات بیش از ۶۰ هزار تن انواع کبوی و مرکبات این استان به کشورهای مختلف از جمله هند، منطقه اوراسیا و کشورهای حاشیه خلیج فارس خبر داد. اسدالله تیموری یانسری روز پنجشنبه در نشست شورای کشاورزی مازندران با تشریح آخرین وضعیت صادرات محصولات باغی استان، اظهار کرد: از ابتدای سال جاری تاکنون بیش از ۲۵ هزار تن کبوی مازندران در قالب هزار و ۱۸۶ محموله به بازارهای خارجی صادر شده است. وی افزود: از این میزان، ۴۳۸ محموله به وزن ۶ هزار و ۸۴۳ تن به کشور هند ارسال و ۷۴۸ محموله به وزن ۱۵ هزار و ۵۴۴ تن نیز به سایر کشورهای هدف صادر شده است.

خبر

مرکبات مازندران زینت بخش بازارهای منطقه اوراسیا

مرکبات استان گفت: در این مدت ۵۳۴ محموله نارنگی به وزن ۱۰ هزار و ۷۳۴ تن و همچنین هزار و ۲۵۰ محموله پرتقال به وزن ۲۴ هزار و ۷۲۶ تن از مازندران به خارج از کشور صادر شده که مجموع صادرات مرکبات استان را به بیش از ۳۵ هزار تن رسانده است.

تیموری یانسری کشورهای عضو اوراسیا و کشورهای حاشیه خلیج فارس را از مهم‌ترین مقاصد صادراتی مرکبات و کبوی مازندران عنوان کرد افزود: صادرات این محصولات حاصل یک زنجیره تخصصی از تولید تا عرضه در بازارهای جهانی است که با به‌کارگیری دانش نوین باغبانی، مدیریت اصولی تغذیه و آبیاری، کنترل آفات و رعایت استانداردهای بین‌المللی برداشت، بسته‌بندی و حمل‌ونقل شکل می‌گیرد.

افقی

۱. کپلر یکی از دستیاران این منجم دانمارکی در قرن‌های ۱۶ و ۱۷ میلادی بود - فروش کالا به بالاترین قیمت پیشنهادی

۲. سخنان بیهوده - درخت پرشاخ و برگ جنگلی که از چوبش برای ساخت تراورس راه‌آهن استفاده می‌شود - مقابل مبدأ

۳. ساز مثنوی - سوختن - امپراتور روم باستان - جمع سنت ۴. رهرو - نادان - نام پسرانه وطنی ۵. برندی در صنعت ساخت کنسرو ماهی - جمع مکسر بقعه ۶. دریا - اسارت - دربست کارخانه - ابزار ارسال و دریافت امواج ۷. مهم‌ترین عضو دستگاه گوارش - زندگی در کنار هم - تعجب خانمانه

۸. روشی برای طبخ برنج - مولا و سرور - شب تازی - گروه سیاسی ۹. بدی - نمایشگر رایانه‌ای - ستیزه ۱۰. نی‌لبک - عدد روستا - نهنگ - ماه سرد ۱۱. خوش گذرانی - قصه و روایت ۱۲. نابودی - نماینده - هم‌خانواده مولود ۱۳. حیوان نجیب - پدر - سپاه مختصر - ۱۰۰ مترمربع ۱۴. بوی رطوبت - بهشت

- رسوب ته جوی - خو گرفتن ۱۵. قاعده اجتماعی - کتابی از «ناصر خسرو قبادیانی» در اخلاق و عقاید اسماعیلیه

■ عمودی

۱. انجیر عرب - از دست‌اندرکاران کارهای الکتریکی ساختمان - ایراد بی جا ۲. نومیذ - اعتراف‌کننده - زبان ۳. شهر توت - مایع دباغی - عدد روستا - روکش شفاف یا رنگی کاشی و سرامیک ۴. ذوق - جنگ افزار - ضمیر اتحاد ۵. سبزی ضدسرطان - پوشاننده - هوش و ذکاوت ۶. سر و رمز - روغن مالی - قدرت و نیرو ۷. مایع دباغی - اتمسفر - طولانی - جواب سنگ است ۸. نام دخترانه وطنی - ترساندن ۹. از علایم خاص زبان عربی - واحد هزارتایی - خاندان - نت منفی ۱۰. بوته زرگری - ابر پرسا - دیدنی نظامی ۱۱. زندان - آدمکش - مدینه فاضله ۱۲. نپذیرفتن - بنیان‌گذار - صاحبان تفسیر معتقدند هنگام خواندن این اسمای الهی دعا برآورده

این نیاز را تأمین می‌کرد، اما متأسفانه در حال حاضر فقط چند ماه در سال در این منطقه ماهی وجود دارد و به دلیل اینکه تقاضا بالاست امکان ذخیره‌سازی ماهی‌ها وجود ندارد و به ناچار به سمت واردات ماهی از کشورهای هند و چین برای تأمین نیاز تن ماهی روی آورده‌ایم که افزایش قیمت ارز بر این موضوع نیز تأثیر زیادی خواهد گذاشت.

■ تولید، گران تمام می‌شود

وی با بیان اینکه قیمت یک ماشین خط تولید تن ماهی دست‌کم ۳۰ میلیارد تومان هزینه دارد، اما با این تفسیر در مناطق محرومی نظیر چابهار برخی تسهیلات بانکی در اختیار واحدهای تولیدی که بتوانند وثایق مدنظر بانک‌ها را فراهم کنند، ارائه می‌شود، خاطر نشان می‌کند: در حال حاضر افزون بر چند صد برند تن ماهی در ایران وجود دارند، اما به دلیل هزینه‌های بالای راه‌اندازی خط تولید و ماشین آلات گران‌قیمت همه آن‌ها کارخانه ندارند و فقط حدود ۱۰۰ کارخانه تن ماهی در ایران وجود دارند که بخش زیادی از آن‌ها در منطقه چابهار هستند و برندهای دیگر از خط تولید آن‌ها به صورت دستمزدی و اجاره‌ای استفاده می‌کنند، از این رو برخی هزینه‌های سربار آن‌ها کاهش پیدا می‌کند که موجب می‌شود این برندهای ناآشنا گاهی اوقات تخفیف‌های زیادی نیز روی فروش محصولات خود قرار دهند.

■ شرایط مبهم ارزی

با این اوصاف و به منظور بررسی مشکلات فعالان صنعت تن ماهی و تأثیر تکانه‌های ارزی بر این صنعت با سندیکی صنایع کنسرو ایران ارتباط گرفتیم که پس از پیگیری‌های زیاد و شنیدن عبارت تکراری از زبان مسئولان مبنی بر اینکه در جلسه هستم، سرانجام در شامگاه یکی از شب‌های سرد دی ماه با دبیر این سندیکادقایقی به گفت‌وگو نشستیم. علی‌اکبر قدیریان با بیان اینکه کارخانه‌های کنسرو تن ماهی در کنسور اغلب در استان‌های جنوبی فعال هستند، می‌گوید: اغلب این کارخانه‌ها در حال حاضر به دلیل مشکلاتی که در زمینه تولید با آن مواجه هستند با یک سوم ظرفیت فعالیت دارند.

وی با بیان اینکه بسیاری از مواد اولیه صنعت تن ماهی به‌از ارز واردات وابسته است، می‌افزاید: از ماهی گرفته تا ورق فلزی برای قوطی کنسرو و روغن همگی به واردات و نرخ ارز وابسته است و تا زمانی که سازمان حمایت قیمت‌های جدید این موارد را به صورت رسمی اعلام نکند نمی‌توان پیش‌بینی درستی درباره قیمت آینده کنسرو تن ماهی داشت. وی با بیان اینکه هنوز قیمت نهایی مواردی مثل ماهی وارداتی، قوطی و ورق با اجرا شدن ارز تک‌نرخ مشخص نیست، تصریح می‌کند: بر اساس صدی که در داخل و در مناطق جنوب صورت می‌گیرد یک سوم ماهی مورد نیاز مادر داخل تأمین می‌شود و به ناچار باید مابقی را از خارج وارد کنیم. در حوزه ورق نیز تنها ۱۰۰ هزار تن از نیاز کارخانه‌ها در داخل تأمین می‌شود و بقیه وارداتی هستند و روغن را اگرچه از داخل تهیه می‌کنیم اما همه مواد اولیه روغن وارداتی است. از این رو دربارہ اینکه قیمت کنسرو تن ماهی با شرایط جدید به چه سمتی سوق پیدا خواهد کرد نمی‌توان برآورد دقیقی اعلام کرد.

دبیر سندیکی صنایع کنسرو ایران می‌افزاید: سازمان حمایت به صورت غیررسمی قیمت هر لیتر روغن برای استفاده در صنعت را ۲۳۰ هزار تومان اعلام کرده، اگرچه به صورت رسمی هنوز در این باره موضوعی اعلام نشده است. این در حالی است که پیش‌تر یک لیتر روغن ۶۴ هزار تومان خریداری می‌شد که فقط در همین یک قلم شاهد چهار برابر شدن هزینه‌های تولید هستیم. بنابراین قیمت نهایی تن ماهی پس از اعلام رسمی قیمت‌های مواد اولیه این محصول قابل بیان است.

طراح: محمد رضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

می‌شود ۱۳. ابزار زمان‌سنجی - مجازات شرعی - ساز مثنوی - ضمیر بی‌حضور ۱۴. سمت و سو - طفل تازه‌متولد - خردمند ۱۵. آمریکایی - رانده شده از درگاه الهی - طناب

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ن	ی	ک	و	ا	م	ا	د	و	و	و	و	و	و	ن
۲	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۳	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۴	س	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و
۵	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۶	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۷	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۸	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا
۹	ی	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	س
۱۰	ی	ا	و	س	و	ی	ا	و	ی	ا	و	ی	ا	و	س
۱۱	م	د	ی	ن	س	ا	ب	و	ن	ا	ب	و	ن	ا	ب
۱۲	م	د	ی	ن	س	ا	ب	و	ن	ا	ب	و	ن	ا	ب
۱۳	د	ی	ن	س	ا	ب	و	ن	ا	ب	و	ن	ا	ب	و
۱۴	ا	د	ی	ن	س	ا	ب	و	ن	ا	ب	و	ن	ا	د
۱۵	ا	د	ی	ن	س	ا	ب	و	ن	ا	ب	و	ن	ا	د